

EVENIMENTE TEATRALE ÎN U.R.S.S.

• Viața teatrală din Uniunea Sovietică a cunoscut și în sezonul de vară de curind încheiat, evenimente însemnate: tradiționalul festival al „Noptilor albe” la Leningrad, în pragul vacanței teatrale, cinstirea unor remarcabili artiști cu laurii premiului „Lenin” pe 1958, la care se adaugă procesul temeinic de pregătire a noii stagiuni și a Consfățuirii unionale a oamenilor de teatru, din luna octombrie.

Peisajul festivalului „Noptile albe” a cuprins la loc de frunte o seamă de spectacole reprezentative ale teatrelor Orașului de pe Neva, realizate în ultima stagiune. A impus numărul lor (27), dar mai ales diversitatea stilurilor și a căilor creatoare care și-au găsit întru chiparea scenică. Lozinca festivalului: „o legătură mai strinsă a artei și literaturii cu viața poporului” a prilejuit o demonstrație puternică a artei teatrale realist-socialiste, în permanentă dezvoltare. Au trezit un deosebit interes spectacolele *Jucătorii* (Teatrul Academic „A. S. Pușkin”) și *Idiotul* (Teatrul Mare de Dramă „M. Gorki”), care au pus în valoare tragismul profund al acestor opere dostoievskiene. Teatrul Comsomolului a prezentat piesa lui Eduardo de Filippo *Nimeni* (*De Pretore Vincenzo*). În spectacol, piesa dramaturgului italian a cîștigat o rezonanță socială mai adîncă. Teatrul Mare de Dramă a interpretat cu originalitate piesa lui Rozov: *În căutarea bucuriei*. Personajele, rămășițe ale micii burghezii, apar în spectacol corecte, culte și chiar simpatice pînă la un punct. Pînă cînd, în contact cu familia Savinilor, cu forța morală a acestora, devin vizibile sărăcia lor sufletească și mercantilismul cel mai pronunțat.

Un spectacol interesant a oferit regizorul și pictorul scenograf N. Akimov cu piesa *Diplomații* a dramaturgului slovac P. Karvaș, în care este ridiculizată și satirizată politica colonialistă a Angliei. S-au mai bucurat de succes spectacolele *În numele revoluției*, *Cuibul de piatră*, *De ce zimbeau stelele* și altele.

Critica sovietică a subliniat că trăsătura principală a acestor manifestări este căutarea noilor forme de expresie care se face în numele conținutului de idei al

operei dramatice, avînd drept rezultat spectacole cu o tematică bogată, profunde și expresive.

• Cîteva date despre laureații premiilor „Lenin” pe anul 1958, din rîndul oamenilor de teatru: regizorul G. A. Tovstonogov și actorul I. V. Tolubeev.

G. Alexandrovici Tovstonogov și-a început activitatea teatrală în anul 1931 la Teatrul Tinăruului Spectator din Tbilisi, ca actor și asistent de regie. În anul 1933 a început să urmeze cursurile Facultății de regie a Institutului de Teatru din Moscova, pe care a absolvit-o în anul

G. V. Tovstonogov

1938. În următorii opt ani a fost regizor la Teatrul „Griboiedov” din Tbilisi și totodată profesor la o clasă de actorie și regie la Institutul de Teatru „Rustaveli”. Timp de trei ani a lucrat apoi la teatrele din Moscova. Începînd din anul 1949, el activează ca regizor la Leningrad.

Regizor talentat și matur, Tovstonogov a realizat multe spectacole emoționante, pătrunse de simțul adînc al noului. Creația lui se evidențiază prin îndrăzneala fundată pe o înțelegere adîncă a specificului fiecărei opere dramatice.

Printre cele mai de seamă creații ale lui Tovstonogov — astăzi artist al poporului din U.R.S.S. — se numără *Învingătorii*, *Așa s-a călit oțelul*, *Undeva în Siberia*, *Sfîrșitul escadrei*, *Furtuna*, *Oameni noi*, *Prima primăvară*, *Tragedia optimistă*, *Umițiți și obidiți* etc.

Iurii Tolubeev în rolul Căpetenia anarhiștilor din „Tragedia optimistă” de Vs. Vișnevski

Iurii Vladimirovici Tolubeev și-a început cariera artistică la Leningrad. Elev al unui credincios continuator al școlii realiste ruse de teatru, S. Vivien, Tolubeev a atras atenția încă de la debutul său ca actor. El s-a afirmat pe deplin în spectacolele Teatrului Academic „A. S. Pușkin”, unde joacă începând din anul 1942.

Sfera talentului lui Tolubeev este foarte largă. Cu aceeași naturalețe el stăpânește ironia sarcastică și zimbetul trist, umorul cald și batjocura ucigătoare. La baza tuturor creațiilor sale stau simplitatea clasică a formei și claritatea organică a ideilor.

Printre creațiile sale mai de seamă se numără: Primarul din *Revizorul*, Terentie din *Viața în floare*, Generalul Pantelev din *Învingătorii*, Bubnov din *Azilul de noapte* și, ultima sa mare creație, Căpetenia anarhiștilor din *Tragedia optimistă*.

● Așa cum am amintit, la începutul lunii octombrie, Ministerul Culturii al U.R.S.S. împreună cu Comitetul Central al Sindicatului Artiștilor și Asociația Oamenilor de Teatru (V.T.O.) organizează conferința unională a lucrătorilor din teatre.

La Moscova comitetul care s-a format a studiat amănunțit problemele vieții teatrale și a pregătit materialele necesare pentru consfătuire. În comitet au intrat oameni de teatru de mare prestigiu. În afară de ședințele plenare, lucrările consfătuirii se vor desfășura și în secții speciale, în care se vor discuta separat probleme de regie și măiestrie actricească, dramaturgie,

scenografie, teatrologie și critică. Secțiile sînt conduse de specialiști competenți.

În vederea îmbogățirii conținutului consfătuirii, s-a recomandat teatrelor ca în colectivele artistice să se discute în prealabil problemele actuale ale dezvoltării artei dramatice sovietice. Ziarele și revistele sovietice discută pe larg aceste probleme, publicînd numeroase articole ale artiștilor, teoreticienilor și activiștilor pe tărîmul teatrului din U.R.S.S.

Într-un articol redacțional al revistei „Sovetskaia Kultura”, din 10 iulie a.c., se arată, printre altele, că „scopul conferinței este de a analiza de pe pozițiile înaltele cerințe ale Partidului Comunist și ale poporului față de arta teatrală, situația actuală a teatrului sovietic și dezvoltarea sa în viitor”. Pregătirea conferinței — se spune mai departe în articol — „trebuie să se desfășoare sub semnul luptei pentru tematica actuală, pentru problematica zilei de azi”.

Din materialele publicate pînă în prezent de „Sovetskaia Kultura” se desprind o serie de probleme de cea mai mare importanță. În centrul atenției stă dramaturgia sovietică contemporană, care este supusă unei analize concrete. Într-un articol amplu, regizorul I. Zavadski, abordînd problema teatrului contemporan, arată că „îvingerea greutăților în crearea operelor dramatice actuale este posibilă numai printr-o strînsă colaborare între teatru și dramaturg.

SEMINAR CU TINERI LA O ANIVERSARE

Teatrul contemporan care-și pune drept sarcină crearea de spectacole actuale sovietice trebuie să devină un adevărat laborator de creație¹.

Participanții la dezbaterile pregătitoare, care au avut loc pînă acum, și-au spus cuvîntul asupra artei regizorale, discutînd rezolvările cele mai noi în regie, subliniind însemnătatea însușirii moștenirii lui Stanislavski, Nemirovici-Dancenko, Vahtangov și a altor oameni de teatru valoroși, ca și necesitatea de a se ridica calificarea tinerilor regizori în teatre.

Alte materiale din presa sovietică s-au ocupat pe larg de cele mai importante probleme care privesc noua stagiune. În legătură cu aceasta, tov. Mihailov, ministrul Culturii al U.R.S.S., a publicat în „Literaturnaia Gazeta” un articol în care, trecînd în revistă rezultatele stagiunii trecute, a trasat sarcinile principale care stau în fața oamenilor de teatru sovietici. El a scris, printre altele :

„...Trebuie luptat consecvent și hotărît împotriva șablonului. La viitoarele ședințe ale consiliilor artistice ale teatrelor, presupunem că se va da o atenție deosebită problemei expresivității spectacolului, a mijloacelor de creație.”

În stagiunea trecută, teatrul sovietic a obținut succese deosebite în ceea ce privește schimbul de spectacole între orașe și republici, în organizarea unor festivaluri teatrale deosebit de însemnate pentru legătura teatrului cu masele largi de spectatori. În stagiunea actuală, aceste acțiuni se vor lărgi mult mai mult.

Unele teatre din U.R.S.S. au luat inițiativa întocmirii planurilor de repertoriu de perspectivă pe doi-trei ani. În aceste planuri se prevede realizarea unor piese cu teme contemporane și, în același timp, dramatizarea onora din cele mai bune opere ale literaturii sovietice, montarea pieselor clasice naționale și străine, montarea pieselor din țările de democrație populară, precum și a operelor dramatice progresiste din țările capitaliste. Tov. Mihailov a arătat că această inițiativă trebuie sprijinită prin toate mijloacele. Socotim că și teatrele noastre ar trebui să mediteze la posibilitatea aplicării acestei metode, care dă muncii de pregătire a repertoriului temeinicie, adîncime și perspectivă.

Se implinesc 25 de ani de cînd a luat naștere, în mica sală Mozarteum din Praga, originalul și, pe atunci, îndrăznețul teatru D-34¹ a lui E. F. Burian, puternică și multilaterală personalitate din lumea teatrului ceh, regizorul, actorul, decoratorul și adeseori autorul și compozitorul ilustrației muzicale a pieselor pe care le înscrie în repertoriul teatrului său. Spunem teatrul „său” pentru că existența lui D-34 se confundă cu Burian, după cum existența lui Burian însuși nu și-a găsit niciodată în altă parte o mai deplină afirmare, o mai entuziastă manifestare, decît pe scena și între culisele lui.

E drept, D-34 a luat naștere din inițiativa și cu sprijinul unui grup de mari entuziaști, dar cel mai entuziast dintre ei, personalitatea cea mai originală, spiritul cel mai neobosit în căutarea formelor de expresie celor mai potrivite pentru un teatru care „slujește dar nu slugărește”, a fost Emil Frantisek Burian, vrăjmaș neîmpăcat al marasmului societății burgheze, dușman al convenționalismelor de tot soiul, inamicul public nr. 1, dacă vreți, al platitudinii și al schematismului, al compromisiului și al fraudei sufletești caracteristice burgheziei. Nu degeaba unul din cele câteva volume în care și-a adunat gîndurile despre teatru, poartă titlul *Măturați scena* (măturați-o de ipocrizie și de minciună, de nechemăți și de impostori, de falsuri și de convenționalisme burgheze), specific stilului și concepțiilor sale.

Cu alte cuvinte, alăturîndu-se unor comuniști ca J. Honzl, Antonin Kurs, Voskovec și Werich, cei ce alcătuiau pe atunci grupul progresist al teatrului ceh, Burian și-a îndreptat toate săgețile teatrului său împotriva burgheziei și a artei burgheze în general, și a scenei burgheze în particular. Căutător neobosit pentru atingerea scopului său, Burian își alegea mijloacele cele mai felurite și cele mai îndrăznețe. Refuzînd să se lase încorsetat de textele dramatice propriu-zise, era de părere că și lucrările de proză sau de poezie lirică pot

¹ „Teatrul din 34”. Prescurtare din D = Divaldo, teatru în limba cehă, și 34 = 1934, anul în care a luat ființă.